

พัฒนางานบริหารเภสัชกรรมเพื่อลดปัญหาจากการใช้ยาเคมีบำบัด โรงพยาบาลกำแพงเพชร

คำสำคัญ : งานบริหารเภสัชกรรม, ปัญหาจากการใช้ยาเคมีบำบัด

สรุปผลงานโดยย่อ : การบริหารเภสัชกรรมในผู้ป่วยโรคมะเร็ง ช่วยลดอุบัติการณ์ และความรุนแรงของการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาเคมีบำบัดได้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานเภสัชกรรม

ชื่อสมาชิกทีม :

1. นางสาวสิญจภรณ์ วงศ์ร้าย เภสัชกรชำนาญการ
2. นางสาววัฒนนิศย์ สุขโข เภสัชกรชำนาญการ
3. นายฉัตรวุฒิ โมราสุข เภสัชกรปฏิบัติการ

เป้าหมาย

1. เพื่อค้นหาปัญหาจากการใช้ยาเคมีบำบัดในผู้ป่วยโรคมะเร็งให้ครอบคลุมมากขึ้น (มากกว่าร้อยละ 80)
2. เพื่อนำปัญหาจากการใช้ยาเคมีบำบัดมาวิเคราะห์และแก้ไขในเชิงระบบ
3. เพื่อลดอุบัติการณ์และความรุนแรงของอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาเคมีบำบัด

ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ

ปัจจุบันอัตราการเกิดโรคมะเร็ง มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากสถิติในปี 2558 พบผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งด้านมและโรคมะเร็งลำไส้ มากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก โดยการรักษาโรคมะเร็งนั้นมีหลายวิธี เช่น การผ่าตัด การฉายแสง การให้ยาเคมีบำบัด รวมถึงการให้ยาต้านฮอร์โมนและยาจำเพาะเจาะจงต่อเซลล์มะเร็ง ซึ่งโรงพยาบาลกำแพงเพชร มีการพัฒนางานตามนโยบาย Service plan สาขาโรคมะเร็งกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการในการรักษาโรคมะเร็งโดยการให้ยาเคมีบำบัด ซึ่งเป็น 1 ใน 7 ยุทธศาสตร์ Service plan สาขาโรคมะเร็ง ช่วยลดปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ป่วย อย่างไรก็ตามการให้ยาเคมีบำบัด มีผลทำให้เกิด อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาได้ (Adverse Drug Reaction, ADR) ซึ่งเป็นปัญหาหลักของการใช้ยาเคมีบำบัด อาจทำให้ผู้ป่วยไม่ได้รับยาตามแผนการรักษาของแพทย์

จากปัญหาดังกล่าว เภสัชกรจึงเข้ามามีบทบาทในการให้บริบาลด้านเภสัชกรรมผู้ป่วยโรคมะเร็ง โดยการให้คำแนะนำเรื่องยาเคมีบำบัด และการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดอาการไม่พึงประสงค์ รวมถึงการทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ เพื่อช่วยป้องกันและลดความรุนแรงของอาการไม่พึงประสงค์

กิจกรรมการพัฒนา

1. ส่งเภสัชกรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ งานบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยโรคมะเร็งตาม Service plan สาขาโรคมะเร็ง (หลักสูตร 4 เดือน) เพื่อสามารถนำทักษะ ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากการใช้ยาเคมีบำบัด

2. มีเภสัชกรให้บริบาลเภสัชกรรมที่คลินิกโรคมะเร็งและห้องให้ยาเคมีบำบัด โดยให้คำแนะนำเรื่อง ยาเคมีบำบัดและการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดอาการไม่พึงประสงค์ รวมถึงการทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ เพื่อค้นหาปัญหาจากการใช้ยา และติดตามอาการไม่พึงประสงค์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้
3. นำปัญหาจากการใช้ยาที่พบ มาแก้ไขในเชิงระบบ เช่น ปรับปรุงโปรโตคอล การรักษาโรคมะเร็งเต้านม และโรคมะเร็งลำไส้ ในส่วนของยาที่ใช้ป้องกัน บรรเทาอาการไม่พึงประสงค์ ตามแนวทางของ National Comprehensive Cancer Network (NCCN) และเพิ่มข้อมูลขนาดยาที่ต้องปรับในผู้ป่วยที่มีการทำงานของตับและไตบกพร่อง เพื่อช่วยลดอาการไม่พึงประสงค์และความคลาดเคลื่อนทางยา

การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง

1. ผู้ป่วยโรคมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด ได้รับการบริบาลเภสัชกรรม มากกว่าร้อยละ 80
2. มีการนำปัญหาที่พบมาแก้ไขเชิงระบบ เช่น ปรับปรุงโปรโตคอล การรักษาโรคมะเร็ง ทั้งหมด 9 โปรโตคอล ประกอบด้วย AC, CMF, FAC, Taxol, Herceptin, Folfox 4, Folfiri, Mayo และ CapeOx
3. อุบัติการณ์และความรุนแรง ของการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาเคมีบำบัดลดลง

บทเรียนที่ได้รับ

1. ยาเคมีบำบัด เป็นยาที่มีความเสี่ยงสูง ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐาน เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับยาที่ถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย
2. การทำงานร่วมกันเป็นสหสาขาวิชาชีพ สามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การบันทึกข้อมูลของการดูแลผู้ป่วย โดยใช้ระบบสารสนเทศ (IT) จะทำให้การทำงานได้ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. การให้บริการ one stop service จะช่วยให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. ทะเบียนมะเร็งระดับโรงพยาบาล พ.ศ.2558 . 2560
2. National Comprehensive Cancer Network. NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology. Antiemesis. Version 2.2016.
3. Micromedex® Healthcare Series [Internet database]. Version2.0. Greenwood Village, Colorado: Thomson Healthcare. Available at: <http://www.micromedexsolutions.com> (cited: Dec/9/2016).
4. Myke RG. SYMPTOM MANAGEMENT. American Society of Health-System Pharmacists, Inc. and American College of Clinical Pharmacy. 2015

การติดต่อกับทีมงาน

ชื่อผู้ประสานงาน : นางสาวจรรย์ภรณ์ รอดเกษม โทร.08-9960-5864 E-mail :qo_kpp@hotmail.com

ชื่อองค์กร : โรงพยาบาลกำแพงเพชร 428 ถ.ราชดำเนิน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000